
ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Смоквіна Г. А., к. е. н., доцент,
Каверіна С. Ю.

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Облікова політика промислових підприємств є важливим інструментом управління господарською діяльністю, основне призначення якої сформувати ефективну систему бухгалтерського обліку господарського суб'єкту, проаналізувати і змодельовати обліковий процес, закріпивши оптимальні способи ведення бухгалтерського обліку, що поєднуються зі стратегією розвитку організації, незалежно від сфери її діяльності.

Беручи до уваги те, що в системі бухгалтерського обліку на сучасному етапі господарювання відбуваються трансформаційні процеси які є наслідком реформування бухгалтерського обліку згідно з міжнародними стандартами, зростає необхідність створення та запровадження ефективної та дієвої облікової політики. Облікова політика важлива не тільки лише для підприємства, а і для контролюючих органів. Доцільно зразу формувати на підприємстві єдину облікову політику зачіпаючи фінансовий, податковий, управлінський облік, бо завдяки цьому документу з'явиться можливість використовувати систему діагностики фінансового стану.

Підприємствам дається можливість на підставі положень чинного законодавства самостійно формувати облікову політику. Однак слід зазначити що «існуюче бухгалтерське та податкове законодавство, яке визначає принципи, методи, прийоми бухгалтерського обліку недосконале та вузько направлене, що не дозволяє вирішити велику кількість питань за допомогою облікової політики» [1]. Також при формуванні облікової політики ми зустрічаємось з тим, що часто немає рекомендацій стосовно правил обліку деяких фактів господарського життя, а це негативне явище. Підприємства змушені самостійно розробляти та допрацьовувати не встановлений державою спосіб ведення обліку з питань, які його цікавить із урахуванням особливостей діяльності, а це трудомісткий процес. Також, треба зазначити, методи обліку та способи оцінки, обрані підприємством, що істотно впливають на такі показники, як прибуток підприємства, собівартість продукції, та на показники фінансового стану.

Формування облікової політики здійснюється з дотриманням принципів ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цим Законом зазначено, що облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [2].

Для того щоб глибше уникнути у сутність теми, треба розглянути наступне визначення, яке дав Пушкар М. С., своєрідно порівнявши облікову політику з конституцією підприємства, яка передбачає права і обов'язки системи обліку з приводу формування інформаційних ресурсів для менеджерів [3, с. 10].

Такі фактори, як форма власності, діюча система оподаткування, організаційно-правова структура, галузь діяльності підприємства, кваліфікація кадрів підприємства, система матеріального заохочення ефективності роботи працівників та їх матеріальної відповідальності, розміри діяльності підприємства, технічне оснащення управління, та інші фактори впливають на формування облікової політики [4]. Таким чином, якщо враховувати при складанні облікової політики вище зазначене, то це приведе до уникнення помилок при складанні фінансової звітності, а це є позитивним явищем, особливо стосовно підприємств зі значної кількості структурних підрозділів. Також слід «при розробці облікової політики ретельно проаналізувати, який вплив вона матиме на суми визнаних як доходів, так і витрат

підприємства, а отже, і на кінцевий фінансовий результат, що, у свою чергу, буде впливати на суму прибутку, який підлягає оподаткуванню» - вважає Поддбна Н.М [5]. Отже слід зазначити, що облікова політика грає важливу роль на підприємстві, перед тим, як обрати якийсь метод обліку в обліковій політиці треба спочатку визначити раціональність його використання, а для того, щоб облікова політика відповідала існуючим правилам треба додержуватися дієвих інформаційних джерел, за допомогою яких здійснюється формування облікової політики (рис 1).

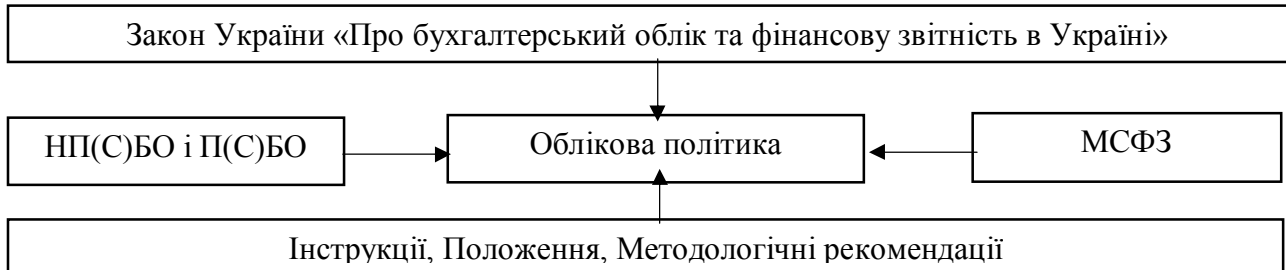

Рис. 1. Інформаційні джерела формування облікової політики

На підприємстві формувати облікову політику необхідно поетапно, враховуючи на кожному етапі такі питання: визначення завдань використання об'єктів бухгалтерського обліку, щодо яких буде розроблена облікова політика; ретельне дослідження та оцінка факторів, які впливатимуть на здійснення вибору принципів, методів ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності; ідентифікація даних принципів і методів з умовами діяльності підприємства та запитам користувачів звітної інформації; на останньому етапі безпосередньо оформлюється дана облікова політика відповідно до зазначених вимог [6].

Створення ефективної та дієвої облікової політики нелегка задача. Бойчук Т.М вважає, що «основні проблеми, що стосуються побудови раціональної та ефективної облікової політики, можна сформулювати у наступних блоках:

- вибір інформаційної бази для побудови облікової політики;
- визначення користувачів облікової інформації;
- обґрунтування факторів впливу, що виникають при складанні облікової політики;
- узагальнення сфери застосування облікової політики».[7]

З проведеного теоретичного аналізу та прийнятого досвіду, до елементів облікової політики, затвердженими наказом про облікову політику слід вважати:

- робочий план рахунків бухгалтерського обліку, що містить синтетичні та аналітичні рахунки для ведення бухгалтерського обліку відповідно до вимог своєчасності та повноти обліку та звітності;
- форми первинних облікових документів, реєстри бухгалтерського обліку, а також форми внутрішньої бухгалтерської звітності;
- порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань організації;
- правила документообігу і технологію обробки облікової інформації;
- порядок контролю за господарськими операціями.

Результати проведеного дослідження показали, що значущість облікової політики обумовлена наступними її функціями:

- оптимізаційною функцією, що виражається у виборі та розробці способів обліку, регулюванні документообігу, підвищенні якості угруповання фактів господарського життя та подання облікової інформації в бухгалтерській звітності;
- регулюючою функцією, спрямованою на коректне відображення господарських процесів в бухгалтерському обліку та зниження трудомісткості облікового процесу;

–конкретизуючою функцією, яка доповнює нормативні правові акти з бухгалтерського обліку правилами і методиками, розробленими в самій організації;

–захисною функцією, реалізованої при аудиторських і податкових перевірках, вирішенні судових спорів;

–інформаційною функцією, що виявляється при аналізі форм бухгалтерської звітності зовнішніми користувачами

Підсумовуючи вище зазначене, можна зробити висновки, що формування облікової політики не тільки важливий, но і складний процес тому до цього треба підходити ретельно. Її формування мусить відбуватися з додержуванням всіх існуючих вимог і уникненням помилок. Також зроблено висновок згідно якого облікова політика є незамінним інструментом при організації обліку.

Література

1. Синиця Т..В., Осьмірко І.В. Актуальні проблеми формування облікової політики підприємства [Електронний ресурс] / Т.В Синиця, І.В Осьмірко // Бізнесінформ. – 2012. –№ 12. - Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/aktualnye-problemy-formirovaniya-uchetnoy-politiki-predpriyatiy>. – Назва з екрана.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Пушкар М. С. Облікова політика і звітність : навч. по- сіб. / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш , 2003. – 141 с.
4. Бондаренко О.М., Білан М.П. Проблеми формування облікової політики. Напрямки її удосконалення [Електронний ресурс] / О. М. Бондаренко, М.П. Білан. - Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/viewFile/344/333>. – Назва з екрана.
5. Поддубна Н.М. Теоретичні аспекти формування облікової політики роздрібного торговельного підприємства споживчої кооперації [Електронний ресурс] / Н. М. Поддубна // Бізнесінформ. – 2014. – № 9. - Режим доступу: http://www.businessinform.net/pdf/2014/9_0/230_234.pdf. – Назва з екрана.
6. Андреева Є. Д. Формування облікової політики та шляхи її вдосконалення [Електронний ресурс] / Є. Д. Андреева // Управління розвитком. – 2014. – № 9. – Режим доступу: [file:///C:/Users/%D0%A1%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B0/Dow nloads/Uproz_2014_9_7%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%A1%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B0/Dow nloads/Uproz_2014_9_7%20(1).pdf). – Назва з екрана.
7. Бойчук Т.В. Формування облікової політики підприємства: мета, побудова та сфера застосування [Електронний ресурс] / Т.В Бойчук // Економічний аналіз. - 2010. - 6 випуск. - Режим доступу: http://econa.at.ua/Vypusk_6/boychuk.pdf. – Назва з екрана.
8. Гавриленко В.А. Формування механізму організації обліку результатів екологічної діяльності вуглевидобувних підприємств [Електронний ресурс] / В.А. Гавриленко, О.В. Бичкова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2014. – № 3 (13). – С. 87-93. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n3.html>.
9. Войнаренко М.П. Проблеми формування облікової політики підприємства / М.П. Войнаренко, І.М. Аксьонова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009.- №4. - Т.3. – С.96-99.